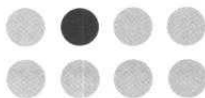

به نام پروردگار هستی

فصل کبری کشور نوزادان

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

راهنمای ملی برنامه غربالگری کم شنوایی نوزادان و کودکان (دستور العمل ویژه کارشناس و مسئولین مراکز ارائه خدمات)

نویسندگان:

دکتر سعید محمودیان، دکتر محمد فرهادی

دکتر محسن فیروزبخت، دکتر فرشید علاءالدینی، فرزاد رحیمی

منصور اسماعیل زاده، شیرین میرجباری

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت

دفتر مدیریت بیماری های غیرواگیر

اداره سلامت گوش و پیشگیری از کم شنوایی و ناشنوایی

۱۳۹۷

عنوان و نام پدیدآور: راهنمای ملی برنامه غربالگری کم‌شنوایی نوزادان و کودکان (دستورالعمل ویژه کارشناس و مسئولین مراکز ارائه خدمات) / نویسندگان سعید محمودیان ... [و دیگران]: به سفارش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت بهداشت، دفتر مدیریت بیماری‌های غیرواگیر، اداره سلامت گوش و پیشگیری از کم‌شنوایی و ناشنوایی.

مشخصات نشر: تهران: مجسمه، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۸۰ص: مصور (رنگی)، جدول (رنگی)، نمودار (رنگی): ۲۲*۲۹س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۲۰-۰۷-۵

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: نویسندگان سعید محمودیان، محمد فرهادی، محسن فیروزبخت، فرشید علاء‌الدینی، فرزاد رحیمی، منصور اسماعیل‌زاده، شیرین امیرجباری.

موضوع: اختلالات شنوایی در نوزادان -- تشخیص -- ایران -- آمار

موضوع: نوزادان کم‌شنوا -- ایران -- آمار

موضوع: غربالگری پزشکی -- ایران -- آمار

شناسه افزوده: محمودیان، سعید، ۱۳۴۵

شناسه افزوده: ایران. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. دفتر مدیریت بیماری‌های غیرواگیر. اداره سلامت گوش و پیشگیری از کم‌شنوایی و ناشنوایی.

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷، RF۲۹۱/۵:ک۹

رده‌بندی دیویی: ۶۱۷/۸۰۰۸۳

شماره کتابشناسی ملی: ۵۲ ۸۳۸۹

راهنمای ملی برنامه غربالگری کم‌شنوایی نوزادان و کودکان

(دستورالعمل ویژه کارشناس و مسئولین مراکز ارائه خدمات)

نویسندگان:

دکتر سعید محمودیان، دکتر محمد فرهادی

دکتر محسن فیروزبخت، دکتر فرشید علاء‌الدینی، فرزاد رحیمی، منصور اسماعیل‌زاده، شیرین امیرجباری

زیرنظر: دکتر علیرضا رئیسی، دکتر افشین استوار

ناشر: مجسمه

به سفارش: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - معاونت بهداشت، دفتر مدیریت بیماری‌های غیرواگیر

اداره سلامت گوش و پیشگیری از کم‌شنوایی و ناشنوایی

چاپ و صحافی: طرّفه

شمارگان: ۱۰۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۲۰-۰۷-۵

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ ریال

کلیه حقوق این اثر متعلق به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد.

۱	پیش‌گفتار
۳	مقدمه
۵	پیام‌های اصلی دستورالعمل برنامه شناسایی و مداخله بهنگام شنوایی نوزادان کشور
۶	تاریخچه برنامه
۱۷	تعریف غربالگری
۱۷	علل آسیب شنوایی
۱۸	تعریف کم شنوایی
۱۸	طبقه‌بندی کم شنوایی‌ها
۱۹	انواع آسیب شنوایی
۲۰	تشخیص کم شنوایی
۲۰	اصول برنامه ملی شناسایی و مداخله بموقع کم شنوایی
۲۰	روشهای غربالگری
۲۳	آزمایش‌های غربالگری شنوایی نوزادان
۲۴	غربالگری شنوایی شیرخواران و کودکان
۲۷	فرآیندهای اجرایی برنامه غربالگری شنوایی نوزادان
۳۰	الگوریتم پیگیری بهورز/ مراقب سلامت برای غربالگری اختلالات شنوایی نوزادان و شیرخواران
۳۱	شاخص‌های اجرایی برنامه
۳۱	اجزای تشکیل‌دهنده برنامه غربالگری کم شنوایی مادرزادی (CHL) در کشور
۳۲	معیارهای اصلی غربالگری
۳۲	روند اجرایی برنامه کشوری غربالگری کم شنوایی مادرزادی نوزادان ایران
۳۳	دستورالعمل غربالگری در نوزادان بستری در بیمارستان
۳۴	استانداردهای کیفی برنامه شناسایی و مداخله به هنگام کم شنوایی نوزادان
۳۵	دستورالعمل غربالگری کم شنوایی مادرزادی در موارد انتقال نوزاد بستری به بیمارستان دیگر
۳۵	موارد غربالگری مجدد (نوبت دوم) در نوزادان
۳۶	گزارش‌دهی برنامه کشوری غربالگری کم شنوایی (CHL) نوزادان و کودکان
۳۷	سیستم ثبت برنامه کشوری غربالگری کم شنوایی مادرزادی و مراقبت بیماران شناسایی شده
۳۷	تضمین کیفیت برنامه غربالگری نوزادان
۳۸	نیروی‌های انسانی و شرح وظایف آنان در برنامه شناسایی و مداخله بموقع کم شنوایی نوزادان
۳۸	سطوح کنترل و مراقبت کم شنوایی مادرزادی نوزادان
۴۰	حداقل استانداردهای بهداشتی - درمانی برای غربالگری کم شنوایی مادرزادی
۴۲	الگوریتم غربالگری کم شنوایی نوزادان
۴۲	الگوریتم تشخیص و درمان بموقع کم شنوایی نوزادان (PCHL)
۴۳	شاخص‌های ارزیابی برنامه
۴۳	شاخص‌های فرآیندی برنامه
۴۸	شاخص‌های ارزشیابی برنامه
۴۹	شاخص‌های کیفی اجرای برنامه
۵۲	مستندسازی
۵۲	دستورالعمل آموزش برنامه "کم شنوایی مادرزادی (CHL) نوزادان و کودکان"
۵۳	دسته‌بندی پیشگیری بر اساس نظر سازمان جهانی بهداشت
۵۴	مراقبت ادغام یافته کودک سالم کمتر از ۵ سال - پزشک
۶۰	مراقبت ادغام یافته کودک سالم کمتر از ۵ سال - غیر پزشک
۶۱	پیوست‌ها: فرم‌های ثبت اطلاعات
۷۵	منابع

بر اساس آخرین برآوردهای منتشر شده توسط سازمان جهانی بهداشت به مناسبت روز جهانی شنوایی در سوم مارس ۲۰۱۸، قریب بر ۹۰۰ میلیون نفر در سراسر جهان تا سال ۲۰۵۰ از کم شنوایی ناتوان‌کننده رنج خواهند برد. در حال حاضر ۴۶۶ میلیون نفر در سراسر جهان از کم شنوایی رنج می‌برند، که ۳۴ میلیون نفر از آنها کودک هستند. آمارهای رسمی منتشر شده توسط این سازمان حکایت از رشد روز افزون کم شنوایی ناتوان‌کننده طی سال‌های گذشته بخصوص در پنج سال اخیر دارد که از ۳۶۰ میلیون نفر در سال ۲۰۱۳ به ۴۶۶ میلیون نفر طی سال ۲۰۱۷ رسیده است. متأسفانه دو سوم افراد دچار کم شنوایی در کشورهای در حال توسعه زندگی می‌کنند. از نظر بار کلی بیماریها (GBD)، کم شنوایی ۶/۸ درصد از بار کلی بیماری‌ها را شامل می‌شود و بر اساس سالهای سپری شده با ناتوانی (YLD) سومین عامل اصلی را به خود اختصاص می‌دهد. عدم شناسایی و مداخله بموقع کم شنوایی، سالانه ۷۵۰ میلیارد دلار در هزینه‌های مستقیم سلامت کشورها صدمه تحمیل می‌کند و باعث از دست دادن بهره‌وری در کشورها می‌شود.

دلایل اصلی رشد بالای کم شنوایی در جهان طی این سالها، افزایش جمعیت سالمندی، افزایش عوامل خطر مانند ابتلا به عفونت‌های گوشی و دیگر عفونت‌ها و بیماری‌هایی مانند سرخک، اوریون، سرخجه، مننژیت، سیتومگالوویروس، استفاده بی‌رویه و نابجا از داروهای آسیب‌رسان به شنوایی مانند داروهای سل و مالاریا و مصرف ناصحیح از آنتی بیوتیک‌های اتوتوکسیک آمینوگلیکوزیدی، فرا گرفتن افراد در معرض اصوات بلند مثل محیط‌های شغلی و نظامی و استفاده بی‌رویه از تلفن‌های همراه و دستگاه‌های صوتی شخصی در اماکن تفریحی و محل کار می‌باشد. کم شنوایی بر بسیاری از شئون زندگی افراد تاثیر مستقیم و غیر مستقیم می‌گذارد. اثرات این بیماری بر توانایی افراد برای برقراری ارتباط، معاشرت، یادگیری، کار و لذت در زندگی، کمک به فقر خانواده، انزای اجتماعی و احساس تنهایی بسیار تاثیر گذار می‌باشد. در افراد مسن به طور خاص، کم شنوایی می‌تواند منجر به زوال شناختی، افزایش خطر ابتلا به افسردگی و زوال عقل می‌شود.

خوشبختانه بیش از ۵۰ درصد از انواع کم شنوایی ناشنایی زرخسالان و ۶۰ درصد از انواع کم شنوایی و ناشنوایی کودکان با اجرای برنامه‌های پیشگیری و مراقبتی در نظام سلامت قابل پیشگیری اولیه هستند. ایمن‌سازی کودکان در برابر بیماری‌های عفونی، غربالگری شنوایی نوزادان و کودکان و تشخیص و درمان بموقع کم شنوایی، درمان افراد مبتلا به عفونت مزمن گوش؛ ترویج زایمان طبیعی برای کاهش خطر آسفیکسی و عفونت نوزادان همراه با کاهش شنوایی؛ پیشگیری از مصرف مواد مخدر سینتتیک و روان گردان که دارای خطر ایجاد کم شنوایی در افراد هستند؛ کنترل مواجهه با صداهای بلند در محیط‌های شغلی و تفریحی و افزایش آگاهی در مورد شیوه مراقبت از سلامت گوش و شنوایی از جمله موارد کاهش بار بیماری محسوب می‌شوند.

تشخیص و مداخله زودهنگام کم شنوایی در به حداقل رساندن عواقب کم شنوایی به ویژه برای کودکان بسیار حائز اهمیت است. در مواردی که آسیب شنوایی دیگر اجتناب‌ناپذیر است، حصول اطمینان از دستیابی افراد کم شنوا به فن‌آوری‌های مناسب و مقرون به صرفه کمک شنوایی از اقدامات اساسی محسوب می‌شود.

یکی از مهمترین راه‌های پیشگیری و کنترل کم شنوایی، استانداردسازی خدمات تشخیص و مداخله‌های درمانی بموقع کم‌شنوایی و اقدامات مراقبتی مربوط به آن در سطوح مختلف می‌باشد که لازمه این امر تدوین دستورالعمل‌های ملی با توجه به شرایط و امکانات بومی و منطقه ای است. بر همین اساس دفتر مدیریت بیماری‌های غیرواگیر در سال ۱۳۹۳ با تشکیل کمیته کشوری کم شنوایی در وزارت بهداشت و همکاری دفتر پیشگیری از معلولیت‌های سازمان بهزیستی کشور اولین راهنمای ملی کم شنوایی را برای کارشناسان، پزشکان و مسئولین مراکز ارائه خدمات تدوین نمود. با توجه به ضرورت به روز رسانی راهنمای مذکور و همچنین به منظور ادغام خدمات تشخیص، درمان و مراقبت از کم شنوایی در شبکه مراقبت‌های بهداشتی اولیه (PHC)، دفتر مدیریت بیماری‌های غیرواگیر با همکاری کمیته ملی کم شنوایی و بهره‌گیری از نظرات انجمن‌های علمی مختلف نظیر انجمن علمی گوش، گلو، بینی و سروگردن، انجمن علمی شنوایی شناسی، انجمن پزشکان

- اطفال و انجمن پزشکان عمومی راهنمای ملی کم شنوایی را بازنگری نمود. این مجموعه به منظور ایجاد چارچوبی یکپارچه در ارزیابی، تشخیص، مداخله درمانی و توانبخشی و مراقبت کم شنوایی و بر اساس آخرین گایدلاین‌های معتبر بین‌المللی و دستورالعمل‌های سازمان جهانی بهداشت تهیه گردیده است. امید آنکه با بهره‌گیری از آن بتوان گام‌های موثری در پیشگیری و کنترل کم شنوایی در کشورمان برداریم.

دکتر افشین استوار

مدیر کل دفتر مدیریت بیماری‌های غیرواگیر

معاونت بهداشت، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

www.ketab.ir